

De bodem is heel belangrijk voor een teler. Maar wat doe je als je merkt dat die bodem langzaam vitaliteit verliest? Een mogelijke oplossing is telen op substraat. John Vis van Vis Calla heeft een deel van zijn bedrijf overgeschakeld.

Tekst: René Bouwmeester
Fotografie: René Faas

Lengte is alles in de teelt van calla of Zantedeschia. Wie lengte maakt in zijn bloemstelen, kan ook een goede prijs voor zijn bloemen krijgen. Als de bloemen de gewenste lengte niet of maar heel moeilijk halen, dan moet een teler actie ondernemen. Dat is precies wat John Vis uit Almere heeft gedaan. Hij teelt met zijn vrouw Bianca calla's op 1,6 hectare onder glas. "We telen al veertien jaar in de volle grond. Ik vond dat de grond aan het eind van zijn latijn was. De fut is eruit. Het gewas leek moeilijker te groeien en we kregen kortere lengtes. We moesten dus een keuze maken." In 2016 heeft Vis na enkele proeven de eerste 2.000 vierkante meter op substraat gezet. Dit seizoen heeft hij die oppervlakte uitgebreid. Een deel van zijn teelt staat nog in de volle grond. Voor dat Vis overstapte op substraat, heeft hij zich gedegen georiënteerd op diverse mogelijkheden. Hij sprak met toeleveranciers en zijn bollenleverancier Kapiteyn. Overstappen op substraat betekent immers ook een aanpassing van het bedrijf en investeringen in een volledig nieuwe werkwijze. De teler uit Almere koos uiteindelijk voor een systeem met potten. De potten staan op goten. Daardoor hoeven de medewerkers niet te bukken en kunnen ze het gewas goed inspecteren. Een bijkomend voordeel van potten is dat het minder grond kost dan een systeem met bakken of containers. Een derde voordeel is dat een zieke plant geen andere planten kan besmetten. Het zieke gewas is in een handomdraai te verwijderen. Het systeem van Vis is oorspronkelijk bedoeld voor de gerberateelt.

KOKOS EN VEEN

In de potten zit een substraat dat bestaat uit een kokosmengsel, aangevuld met veen. Het mengsel is gemaakt van grove en fijne vezels.

'Substraatteelt calla uitdaging, maar het is de toekomst'

Het belangrijkste hierbij is de vochtigheid, zegt Vis. "Kokos houdt ongeveer 40 procent van het vocht vast. Dat is belangrijk. Het gewas mag niet te nat of te droog worden. Het substraat moet drainen, maar ook vocht vasthouden." Het juiste mengsel heeft de callateler bepaald in overleg met toeleverancier Van der Knaap. "Zij hebben de ervaring."

In de bedrijfsvoering heeft Vis niet veel hoeven veranderen. De potten gaan drie à vier teelten mee, maar daar staat tegenover dat hij de grond niet twee keer per jaar hoeft te stomen. In plaats daarvan draait het bedrijf steeds door en kan hij zijn productie beter spreiden. De teelt is niet eenvoudig, vindt Vis. "Op substraat telen is tien keer moeilijker dan in de volle grond. Het luistert heel nauw; de samenstelling van de grond, de waardes voor EC en pH, de meststoffen. Je moet het allemaal heel goed in de gaten houden." "Het meest lastige is elke cultivar de juiste hoeveelheid water te geven. Sommige soorten hebben meer bladmassa en meer verdamping. Dat verschil is best groot. En als je te veel of te weinig water geeft, dan ga je een paar planten kwijtraken. Het eerste jaar heb ik daar leergeld voor betaald. Maar de bloemen die er stonden, daar zag ik mogelijkheden in. Die bloemen hadden de lengte en de aantallen."

STUREN

Zandvoort Flowers uit Huissen bij Arnhem is eveneens actief met calla op substraat op een

oppervlakte van zo'n 1,7 hectare onder glas. Het bedrijf van de drie broers Gerichhausen teelt in bakken met vier bollen per bak. "We telen al een aantal jaren op substraat in de 20 liter anjerbakken. Het gerberasysteem dat John gebruikt, was er destijds nog niet", zegt Sjors Gerichhausen. "De aanleiding voor ons om over te stappen was dat de resultaten in de volle grond te wisselvallig waren. We hadden bijvoorbeeld uitval door Erwinia en kregen er nooit een vinger achter wat daar nu de oorzaak van was."

Gerichhausen teelt op een mengsel van veen en kokos, net als Vis. Hij vindt dat echter niet de grootste factor voor resultaat. "Het succes staat of valt met de kwaliteit van de bollen. Je kunt goede bollen telen op het slechtste substraat. Maar als je slechte bollen hebt, dan kun je daar met de teelt weinig meer mee sturen." De overstap heeft Gerichhausen voordelen opgeleverd. "We hebben de uitval beter onder controle. Als alle planten goed staan, dan kun je je productie verbeteren. Voor ons is de teelt op substraat beter dan in de volle grond, maar het is nog net zo'n grote uitdaging. Het is trouwens niet zo dat je per saldo altijd beter af bent met substraat. Ik ken telers die een prima productie uit de volle grond hebben. Het zijn in die zin dus tegenstrijdige verhalen."

TOEKOMST

Veredelaar en bollenleverancier Kapiteyn uit Breezand was jaren geleden een van de eer-

sten die met calla op substraat aan de slag ging. John Kapiteyn kan zich helemaal vinden in de ervaringen van Vis en Gerichhausen. "Zantedeschia kan inderdaad een lastige teelt zijn. Je moet er bovenop zitten. De sleutel van succes ligt volgens mij in het watertijd. In de volle grond heb je een buffer om te veel water op te vangen, maar op substraat luistert het heel nauw." Het gerberasysteem zoals Vis dat heeft, vindt hij daar nog het meest geschikt voor. "Telen op substraat is ook duurder dan telen in de volle grond en dat betekent dat een ondernemer voldoende bloemen van een knol moet kunnen telen zodat het uit kan", zegt Kapiteyn. Toch is er volgens hem ook veel voor substraatteelt te zeggen. "Het voordeel is dat je door de potten een hele goede spreiding van de productie kunt organiseren. Je haalt de ergste werkpieken er af. We werken zelf met potten van 19 centimeter. In het begin van de teelt staan die dicht bij elkaar. Zodra het gewas groter wordt, zetten we ze verder van elkaar en als een plant is uitgebloeid, haal je deze weg. Daardoor kun je meerdere teelten per jaar doen. Dat kan in de volle grond ook, maar dan moet je stomen. Dat kost tijd en geld." Hoewel Kapiteyn goede ervaringen heeft met vollegronds- en substraatteelt, verwacht hij dat laatstgenoemde optie nog een vlucht gaat nemen. "Telen op substraat is volop in ontwikkeling. Er zijn nog steeds stappen in te maken. Elk jaar weer. Daarom denk ik dat dat de toekomst is."

